

REFERAT Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 2019-2021 d. 12-08-2020

Mødedato Onsdag d. 12. august 2020 kl. 00:00

Mødested Vibegård, kantine og mødelokale 1, Vibegårdsvej 2 i Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Input fra interessenter og borgere til en ny energipolitik.....	5
Orientering om tre simuleringer der gennemføres i arbejdet for Bornholms energipolitik.....	8
Revideret udvidelsesforslag til budget 2021.....	10
Kriterier for kommunalbestyrelsens grønne tilskudspulje.....	13
Status for BYG360° - Bornholm som test Ø for en cirkulær værdikæde for byggematerialer.....	19
Eventuelt.....	25

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.22.04A08-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	12-08-2020	1	

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Der afholdes fællesmøde mellem Natur- og Miljøudvalget og Særligt udvalg om klima og bæredygtighed forud for udvalgs mødet med fokus på Grøn mobilitet.

Udviklingskonsulent Mads Boss deltager under hele mødet.

Punkt 2: Input fra interessenter og borgere til en ny energipolitik

Åbent punkt

2 Input fra interessenter og borgere til en ny energipolitik

13.00.00P22-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	12-08-2020	2	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Resumé

Bornholms Regionskommune er i gang med at udarbejde en ny energipolitik og energistrategi. I denne forbindelse drøfter Særligt udvalg om klima og bæredygtighed, hvordan kommende interessentmøder skal tilrettelægges. Især interessentmøderne med borgere og borgerforeninger d. 23. september samt møderne med skoleelever d. 15. september skal drøftes med henblik på at klarlægge indhold, format, roller ift. møderne mv.

Derudover vil der blive givet en kort mundtlig tilbagemelding på de allerede afholdte interessentmøder.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Udvalget drøfter afviklingen af interessentmøder og borgermøde i forbindelse med at udarbejde en ny energipolitik.

Særligt udvalg for klima og bæredygtighed den 12. august 2020:
Drøftet

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune er i gang med at udarbejde en ny energipolitik og energistrategi. I denne forbindelse drøfter Særligt udvalg om klima og bæredygtighed, hvordan kommende interessentmøder skal tilrettelægges. Især interessentmøderne med borgere og borgerforeninger d. 23. september samt møderne med skoleelever d. 15. september skal drøftes med henblik på at klarlægge indhold, format, roller ift. møderne mv.

Derudover vil der blive givet en kort mundtlig tilbagemelding på de allerede afholdte interessentmøder.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 3: Orientering om tre simuleringer der gennemføres i arbejdet for Bornholms energipolitik

Åbent punkt

3 Orientering om tre simuleringer der gennemføres i arbejdet for en ny energistrategi og energipolitik

13.00.00P22-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	12-08-2020	3	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Resumé

I forbindelse med udarbejdelsen af Bornholms Energistrategi 2020, er der udarbejdet tre scenarier, som testes ved hjælp af en simuleringsmodel. Resultatet af simuleringerne foreligger d. 20. august og skal drøftes på udvalgsrådet d. 2. september. På mødet d. 12. august vil der blive givet en mundtlig orientering om fremdriften i simuleringerne.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Orienteringen tages til efterretning

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 12. august 2020:

Taget til efterretning

Sagsfremstilling

I forbindelse med udarbejdelsen af Bornholms Energistrategi 2020, er der udarbejdet tre scenarier, som testes ved hjælp af en simuleringsmodel. Resultatet af simuleringerne foreligger d. 20. august og skal drøftes på udvalgsrådet d. 2. september. På mødet d. 12. august vil der blive givet en mundtlig orientering om fremdriften i simuleringerne.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 4: Revideret udvidelsesforslag til budget 2021

Bilag

Oprindeligt udvidelsesforslag fra ØEPU til budgetprocessen om midler til at realisere energistrategien

Oprindeligt udvidelsesforslag fra ØEPU til budgetprocessen om midler til at realisere strategi for Grøn mobilitet på Bornholm

Åbent punkt

4 Revideret udvidelsesforslag til budget 2021

00.22.04A30-0053

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	12-08-2020	4	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Resumé

På mødet i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed [den 2. juni 2020](#) anbefalede udvalget til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget at godkende to udvidelsesforslag til budget 2021. De to udvidelsesforslag omhandler tilførsel af midler, der skal bidrage til at realisere de to strategier, der er undervejs: Bornholms Energistrategi og Bornholms Strategi for Grøn Mobilitet. Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget godkendte på sit møde [den 9. juni 2020](#) at oversende udvidelsesforslagene til budgetprocessen for budget 2021.

Siden dette har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed afholdt et temamøde med kommunalbestyrelsen om arbejdet med Bornholms energipolitik og energistrategi d. 25. juni 2020. På baggrund af input på temamødet revideres udvidelsesforslagene og fremsendes til udvalget den 11. august med henblik på at oversende de reviderede udvidelsesforslag til budgetprocessen. De reviderede udvidelsesforslag tilknyttes referatet fra udvalgsrådet.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Udvalget godkender de reviderede udvidelsesforslag, som oversendes til budgetforhandlingerne.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 12. august 2020:

Godkendt

Sagsfremstilling

På mødet i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed [den 2. juni 2020](#) anbefalede udvalget til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget at godkende to udvidelsesforslag til budget 2021. De to udvidelsesforslag omhandler tilførsel af midler, der skal bidrage til at realisere de to strategier, der er undervejs: Bornholms Energistrategi og Bornholms Strategi for Grøn Mobilitet. Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget godkendte på sit møde [den 9. juni 2020](#) at oversende udvidelsesforslagene til budgetprocessen for budget 2021.

Siden dette har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed afholdt et temamøde med kommunalbestyrelsen om arbejdet med Bornholms energipolitik og energistrategi d. 25. juni 2020. På baggrund af input på temamødet revideres udvidelsesforslagene og fremsendes til udvalget den 11. august med henblik på at oversende de reviderede udvidelsesforslag til budgetprocessen. De reviderede udvidelsesforslag tilknyttes referatet fra udvalgsrådet.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 5: Kriterier for kommunalbestyrelsens grønne tilskudspulje

Bilag

BGI Bornholm Letter Signed

Åbent punkt

5 Kriterier for kommunalbestyrelsens grønne tilskudspulje

00.16.00Ø40-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	17-06-2020	17	
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	12-08-2020	5	

Hvem beslutter

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Særligt udvalg om Klima og bæredygtighed indstiller
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I april 2020 blev Bornholm tildelt € 0,5 mio. (kr. 3,73 mio.) i præmiesum fra Responsible Island Prize. Summen foreslås lagt i en grøn tilskudspulje under Kommunalbestyrelsen. Der skal i den forbindelse vedtages ansøgningstidspunkter og kriterier for at kunne søge puljen.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- præmiepengene fra Responsible Island Prize skal benyttes til at etablere en "grøn tilskudspulje" under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget
- at den anbefalede model for vurdering af ansøgninger oversendes til Særligt udvalg om klima og bæredygtighed (§17.4) til kommentering med henblik på endelig beslutning i kommunalbestyrelsen i september 2020

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget den 17. juni 2020:

Indstillingen godkendt, idet der ved krav til ansøgningens punkt 3 tilføjes lokalt engagement.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 12. august 2020:

ØEPU's indstilling anbefales, idet BEOFs særlige rolle i såvel vurderingskriterier som i behandling af ansøgninger udgår. I kriterierne skal begrebet "innovation" uddybes og endvidere anbefales det, at Særligt udvalg om klima og bæredygtighed har indstillingsret på ansøgningerne.

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune og Bornholms Energi og Forsyning har sammen (på vegne af Bornholm) deltaget i konkurrencen "Responsible Island Prize 2019". Konkurrencen er en del af

EU's Horizon 2020 program. Bornholms Regionskommune og Bornholms Energi og Forsyning har indsendt ansøgning til prisen i september 2019.

Bornholms Regionskommune blev kontaktet d. 16. april 2020 fra Europa-Kommissionen med besked om, at Bornholm er vinder af konkurrencen og 1. præmien på € 0,5 mio. (kr. 3,73 mio.) (jf. bilag 1).

Tilskudspulje på baggrund af præmiesum

Det foreslås, at præmiesummen lægges i en grøn tilskudspulje under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget. Midler fra den grønne tilskudspulje tildeles projekter, der fremmer grøn omstilling og Bornholms position som energi-ø.

For at have et grundlag at vurdere ansøgningerne om tilskud ud fra, har Center for Regional Udvikling, It og Sekretariat udarbejdet forslag til en model for, hvornår og hvordan ansøgninger modtages og behandles administrativt, før en politisk behandling.

Der er ligeledes udarbejdet forslag til retningslinjer for, hvordan ansøgninger kan komme i betragtning til den grønne tilskudspulje.

Modeller for vurdering af ansøgninger

Den anbefalede model

Der vil være to årlige ansøgningsfrister henholdsvis den 15. oktober og den 15. april for den grønne tilskudspulje. Fristerne kan justeres årligt, når Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets mødeplan er vedtaget.

I tabel 1 er indsat et forslag til ansøgningsrunder samt ca. beløb til uddeling pr. ansøgningsrunde.

Tabel 1: Forslag til ansøgningsrunder			
Ansøgningsrunde	Frist for ansøgning	Beløb til uddeling (DKK)	Forventet rest efter ansøgningsrunde (DKK)
1	15. oktober 2020	1.240.000	2.486.000
2	15. april 2021	1.240.000	1.240.000
3	15. oktober 2021	1.240.000	0

Ansøgningerne modtages administrativt, og det bliver administrativt vurderet, om ansøgninger falder ind under de udmeldte kriterier i forhold til indhold, beløbsstørrelse, sammenhæng, medfinansiering osv. De ansøgninger, som administrationen vurderer ligger inden for kriterierne, lægges til politisk behandling på det møde i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, der passer ind i processen.

Ansøgninger, der behandles politisk, vil blive forelagt Bornholms Energi og Forsyning til evt. faglig vurdering af projektet inden politisk behandling¹. Såfremt Bornholms Energi og Forsyning selv er ansøger, vil der ikke blive indhentet faglig vurdering fra Bornholms Energi og Forsyning.

Denne model vil give mulighed for en helhedsorienteret prioritering og ikke tilgodese "først til mølle", men modellen kan omvendt være en udfordring for ansøgere, der søger om penge som led i et større projekt med andre ansøgningsfrister, som ikke passer med tilskudspuljens frister.

¹ BEOF har indvilget i at bruge op til 20 timer i alt på denne opgave.

Alternativ model

Hvis den anbefalede model ikke ønskes, kan følgende alternative model overvejes: Ansøgninger modtages løbende. Administrationen modtager ansøgningerne, og ansøgninger der imødekommer de overordnede formelle krav mailer rundt til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, der vurderer om ansøgningen skal i betragtning. Hvis ét medlem vurderer, at den skal behandles, kommer den på det først kommende møde i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget. Såfremt en ansøgning ikke opnår politisk tilslutning gives der afslag på ansøgningen. Den alternative model gør ansøgningsprocessen tidsmæssigt hurtigere for ansøgere, og Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget kommer helt tæt på vurderingen af alle de enkelte ansøgninger.

Markedsføring af puljen

Der oprettes en side på brk.dk, hvor kriterierne for den grønne tilskudspulje samt ansøgnings-skema findes. Her skal der også være kontaktoplysninger om, hvordan man kan få mere information om puljen. Der sendes pressemeddelelser ud i forbindelse med ansøgningsfrister, og der laves nyhedsbrev om, hvem der har fået midler efter hver uddeling.

Kriterier for den grønne tilskudspulje

For at ansøgere ved, hvad der kræves af dem, er det vigtigt, at der bliver udarbejdet kriterier for, hvordan der kan ansøges i den grønne tilskudspulje.

Det er vigtigt at bemærke, at Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget på eget initiativ kan udmønte midler fra puljen, hvis et projekt ligger inden for de valgte kriterier. Dette skal ses i lyset af, at den grønne tilskudspulje er en politisk, strategiske pulje, der kan være med til at indfri de politiske ønsker og intentioner, der ligger i de overordnede visioner, som vedtages politisk.

Da puljen har et strategisk sigte, vil ansøgninger under 250.000 kr. som udgangspunkt få et administrativt afslag. Hvis midlerne udmøntes direkte af Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, fastsættes beløbet af udvalget. Her behøver udvalget ikke at tage hensyn til grænsen på 250.000 kr.

Baggrunden for kriterierne

Kriterierne er formuleret med udgangspunkt i den vision for energipolitik herunder grøn omstilling, som kommunalbestyrelsen har (bemærk: ny energipolitik er under udarbejdelse og forventes vedtaget med udgangen af 2020). Især visionerne bag Bright Green Island og Bornholmermålene er med til at sætte rammen for puljens kriterier, herunder:

- At Bornholm bliver et klimavenligt samfund med CO₂ neutral el-produktion
- At Bornholm kører grønt på land
- At Bornholm bliver affaldsfri
- At Bornholm skaber nye jobåbninger
- At Bornholm bliver det attraktive tilvalg for tilflyttere, turister og virksomheder
- At Bornholm bruger tilgængelige og lokale ressourcer bedst muligt
- At bornholmere og besøgende er en del af visionerne for grøn omstilling, når man er på Bornholm

Konkret: Kriterier der skal være opfyldt

For at få strategierne vedr. grøn omstilling omsat til handling på Bornholm, skal ansøgninger til den grønne tilskudspulje afspejle Kommunalbestyrelsens overordnede vision om et klimavenligt og CO₂ neutralt samfund.

Projektet, der ansøges om, skal desuden fremme innovation indenfor grøn omstilling og bidrage med positive, afledte effekter på det bornholmske samfund herunder arbejdspladser.

Det er også vigtigt, at projekterne involverer relevante lokale aktører såsom fx Bornholms Energi og Forsyning, Business Center Bornholm, Destination Bornholm, Bornholms landbrug med flere.

For at sikre, at Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget modtager ansøgninger, der er kvalificerede, er det vigtigt med klare retningslinjer for, hvad ansøgninger skal indeholde. For at understøtte dette, skal ansøgningerne leve op til følgende krav:

Krav til ansøger: Ansøger skal være enten

- En Forening med CVR nr.
- En Virksomhed med CVR nr.

Såfremt et andet politiske udvalg ønsker at søge midler gennem den grønne tilskudspulje (herunder §17.4-udvalget), skal udvalget søge via udvalget til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, som kan vælge at tage ønsket fra udvalget op efter gældende principper.

Krav til ansøgning: Ansøgninger til den grønne tilskudspulje skal beskrive og leve op til, at

- Projektet understøtter kommunalbestyrelsens visioner for **grøn omstilling** og mulighed for at blive en "energjø"
- Projektet **skal foregå lokalt på Bornholm**, og resultater skal leveres på Bornholm
- Det skal fremgå, at projektet fremmer **innovation indenfor grøn omstilling**
- **Positive afledte effekter** påvirker det bornholmske samfund herunder skaber flere arbejdspladser
- Projektets formål skal være foreneligt med **kommunalfuldmagten** og øvrig dansk lovgivning

Ansøgningen skal redegøre for følgende:

- Projektets emne og fokus
- Hvordan projektet understøtter kommunalbestyrelsens visioner
- Projektets målgruppe.
- Projektets succeskriterier – både målbare og tilsigtede – samt plan for evaluering
- Risikoanalyse i forhold til gennemførelse og succeskriterier
- Projektets tidsplan
- Projektets organisation
- Projektets samlede budget

Vurderingskriterier: Ansøgningerne vil blive vurderet af Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget på baggrund af

1. Effekten på den grønne omstilling og Bornholms mulighed for at blive en energjø
2. Graden af innovation i projektet
3. Positive afledte effekter på det bornholmske samfund herunder arbejdspladser
4. Samarbejde med lokale aktører herunder Bornholms Energi og Forsyning
5. Det ansøgte tilskudsbeløb skal være på minimum 250.000 kr.
6. Tilskuddet bruges til medfinansiering af projekter, og således ikke fuld finansiering.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget tildeler midler til de ansøgninger, som indfrier ambitionerne bedst.

Der skal sammen med It og Digitalisering udarbejdes et ansøgnings-skema, som er let tilgængeligt for ansøgere. Der tages udgangspunkt i det ansøgnings-skema, der blev brugt af Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets tilskudspulje. For eksempel se [her](#).

Det skal i øvrigt bemærkes, at den grønne pulje som udgangspunkt nedlægges, når de 0,5 mio. € (3,73 mio. kr.) er uddelt.

Proces for godkendelse af fundats for grøn tilskudspulje

Det foreslås, at Økonomi-, Erhverv- og Planudvalget drøfter fundats for den grønne tilskudspulje på møde den 17. juni 2020, og efterfølgende oversender sagen til Det Særlige Udvalg for Klima og Bæredygtighed for udtalelse i august. Økonomi-, Erhverv- og Planudvalget samt Kommunalbestyrelsen modtager herefter en endelig version til godkendelse på møder i september 2020.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 6: Status for BYG360° - Bornholm som test Ø for en cirkulær værdikæde for byggematerialer

Bilag

Bilag 1

BOFAs tilkendegivelse

Åbent punkt

6 Status for BYG360° - Bornholm som test Ø for en cirkulær værdikæde for byggematerialer

07.08.00P20-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	12-08-2020	6	

Hvem beslutter

Natur- og Miljøudvalget indstiller

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller

Økonomi, Erhvervs- og Planudvalget beslutter

Resumé

Projekt *BYG360° - Bornholm som test Ø for en cirkulær værdikæde for byggematerialer* blev godkendt af Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget i juni 2018 og har været i gang siden august 2018. BYG360° er et 3-årigt projekt, med planlagt afslutning i januar 2021.

Hermed redegøres for projekts status og de første resultater, som nu foreligger. Samtidig lægges op til en beslutning om at forlænge arbejdet med bæredygtig nedrivning.

Projektet understøtter *Bright Green Island* visionen samt Bornholmermålene #1 "*Bornholm gør bæredygtighed til en god forretning*", #3 "*Bornholm vil til enhver tid være et forbillede som et klimavenligt samfund*" og #5 "*Bornholm kobler bæredygtighed og boliger med kulturel identitet*". Samtidig understøttes Bornholms Energistrategi omkring reduktion af CO₂ udledning og Kommunalbestyrelsens vision om *Bornholm uden affald i 2032*.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller,

- a) at orienteringen om projektets status tages til efterretning
- b) at nedrivningspuljens tilskud fortsat anvendes til bæredygtig nedrivning med forhøjet tilskud til ekstra materialesortering

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 12. august 2020:

Ad. A: taget til efterretning

Ad. B: anbefales, idet der opfordres til at se på muligheder for at private har mulighed for at købe, bytte og aflevere genbrugsmaterialer. Der opfordres til, at man undersøger muligheden for at byggematerialerne behandles på Bornholm og ikke sendes ud af øen.

Sagsfremstilling

Baggrund

Projektet afprøver igennem praktisk implementering mulighederne for at binde byggematerialernes værdikæde sammen på Bornholm, fra nedrivning til genanvendelse. Det skal ske gennem et offentligt/privat samarbejde mellem affaldssektoren, kommunen (som myndighed og bygherre), byggebranchen, produktionsvirksomheder og borgere.

Målet er at skabe grundlag for et mere bæredygtigt byggeri, bæredygtig innovation samt produktudvikling og lokalt samarbejde. Som en afledt effekt ventes projektet at kunne bidrage til at bevare de mange bevaringsværdige bymiljøer, som øen rummer, ved at lette adgang til byggematerialer og bygningsdele med kulturhistorisk værdi. I alt ventes projektet at bidrage positivt til udviklingen af Bornholm som bæredygtig ø samtidig med at understøtte kulturarven, skabe lokale arbejdspladser og styrke øen som en attraktiv destination.

Projektet er finansieret af midler fra hhv. Landdistriktspuljen, LAG, partnerskabsprojektet Cirkulære Kommuner (Region Hovedstaden) samt nedrivningspuljen og har et samlet budget på i alt 1 mio. kr.

Projektets partnere, hvad angår LAG- og Landdistriktspulje-ansøgningerne, er LAG Bornholm og Bornholms Miljø- og Energiforening.

BYG360^o er samtidig én af de 5 cases i Partnerskab for Cirkulære Kommuner (PARCK), som er et projekt under Region Hovedstaden drevet af Gate 21. Partnerne omkring casen under Partnerskab for Cirkulære Kommuner er BOFA og Roskilde Universitet. Det er hensigten, at erfaringerne fra denne case afslutningsvis perspektiveres til videre gavn både for andre danske kommuner og for byggeaktører. Gate 21 har i forbindelse med projektet PARCK etableret et Advisory Board for Cirkulær Økonomi i Kommuner og Regioner, hvor cirkulær økonomi i byggeriet indgår. Erfaringerne fra BYG360^o og partnerskabets øvrige erfaringer, anvendes i det strategiske arbejde med cirkulær økonomi i regionale og kommunale indsatser på et nationalt niveau.

Status på projektets aktiviteter

1. Nedrivninger som læringscases: Opstarten på implementeringen af et cirkulært kredsløb for byggematerialer blev igangsat med 3 nedrivninger af faldefærdige landbrugsejendomme. Disse nedrivninger blev delvist finansieret med tilskud fra nedrivningspuljen i henhold til Kommunalbestyrelsens beslutning af juni 2018. I de 3 gennemførte nedrivninger blev der givet et øget tilskud, således at udgifter til ekstra sortering af materialer ikke påhvilede bygningsejeren, men finansieredes med et tilskud på 100% til denne del.

De 3 nedrivninger er nu gennemført. Resultaterne fra nedrivningerne vil generere ny viden om, hvad der skal til for at kunne genanvende de forskellige byggeressourcer så optimalt som muligt – herunder bl.a. viden om, hvor dyrere det er. Opgaven er blevet løst igennem dialog med fagorganisationer og entreprenørerne.

Til brug for projektansøgningerne var der skønnet udgifter for ca. 50.000 kr. pr. nedrivning til ekstra sortering. I de tre cases har udgifterne til ekstra sortering ligget mellem 70.000 kr. og 110.000 kr. Den højere udgift til ekstra sortering skyldes i stor grad projektets behov for at registrere de nødvendige data, som udgør et vigtigt grundlag for projektets konklusioner. Nedrivningsomkostningerne på 3 landbrugsejendomme på i alt 1.333 m² er som følger:

Omkostninger til almindelig nedrivning	1.071.196,00
Omkostninger til ekstra materialesortering	222.750,00
<hr/>	
Omkostninger til bæredygtig nedrivning i alt	1.293.946,00
Finansieret af nedrivningspuljen (almindeligt tilskud + dækning af udgifter til ekstra materialesortering)	865.136,00
<hr/>	
Ejendomsejernes egenbetaling.	428.810,00
<hr/>	
Finansiering af bæredygtig nedrivning i alt	1.293.946,00

Tilskud til nedrivning inkl. udgifter til sortering dækkes med 60-70 % af statens pulje til landsbyfornyelse og 30-40% af kommunale midler som allerede er afsat.

De indsamlede data bearbejdes videre med henblik på at belyse både den økonomiske- og miljø-mæssige effekt, som kan ligge i at nedrive bæredygtigt. Følgende parametre vil blive beregnet per materialefraktion: udnyttelsesgrad, omkostninger, salgsværdi, CO₂-besparelse, påvirkning af affaldshierarki og bevaringsværdi.

Til projektformålet er der etableret et midlertidigt materialelager på Almegårdsvej 12 i Rønne, som ejes af BOFA. Der arbejdes på at få afsat disse materialer således, at de også i praksis bidrager til den grønne omstilling af byggebranchen.

Som en afledt effekt af projektet har BOFA fornylig startet med at indsamle genbrugte mursten som en adskilt fraktion. De 85 tons mursten, som blev sorteret ud af projektets nedrivninger, blev udbudt igennem offentlig annoncering. Som resultat af dette er der stiftet en ny virksomhed på Bornholm: Gl. Mursten Bornholm ApS. Den nye virksomhed skal sælge genbrugte mursten.

Resultaterne af de forskellige parametre fra projektets nedrivninger skaleres op med henblik på at belyse potentialet i genbrugsmaterialer og i at nedrive på en bæredygtig måde på ø-niveau.

2. MaterialeVærket: Denne aktivitet lægger op til etablering af et Maker-Space, hvor borgere skal oplæres i at bygge bæredygtigt. Herudover skal MaterialeVærket fremme grøn innovation i forhold til produktion af bæredygtige byggematerialer samt et selvbyggernetværk. Der er blevet undersøgt forskellige forretningsmodeller samt samarbejder med virksomheder og foreninger. Der er også undersøgt behov og indkøbt maskiner til at muliggøre Maker-Space.

Der er nu stiftet en ny erhvervsdrivende forening på Bornholm: *"REPA" - center for regenerativ produktion og arkitektur*. Foreningen blev stiftet af en række bornholmske professionelle ildsjæle. Foreningens formål er at fremme bæredygtig omstilling indenfor områderne byggeri, rådgivning, design, produktion, formidling, iværksætter og udvikling. Der er fornyligt skrevet under på en aftale, som sikrer, at MaterialeVærkets maskiner fortsat efter projektperioden skal være offentligt tilgængelige for interesserede borgere og iværksættere. Foreningen REPA vil således efter projektperioden overtage ansvaret for maskinerne, og vil stå for at drive Maker-Space og selvbyggernetværket videre. Aftalen har en binding på 5 år.

3. Grønt Byggeri Netværk Bornholm: Inddragelse af de virksomheder og aktører, som er involveret i byggematerialernes værdikæde er blevet sat i gang. Dialog og vidensopbygning har vist sig at være afgørende for at skabe nye bæredygtige initiativer, som kan give merværdi til gavn for Bornholm. Netværket skal fungere som en platform for offentlig-privat innovation omkring det at bygge bæredygtigt med nye forretningsmodeller for øje. Der er indtil nu afholdt to netværksmøder, hvor der til sammen har været 59 deltagere, heraf 39 fra det private erhverv. Den store tilslutning har været med en bred repræsentation af byggebranchens aktører. Der er et motivationsmomentum og et tydeligt behov hos virksomhederne. Der afholdes 2 til 3 netværksaktiviteter mere i 2020.

4. Analyse for potentiale for cirkulær økonomi i byggeriet: Denne analyse udarbejdes af ekstern konsulent. Der ses her på det kvantitative potentiale for behov for genbrugsmaterialer til byggeriet på Bornholm: Bygningsbestand, byggeriets omfang, bygge- og anlægsbranche. Analysen kobles til det skønnede potentiale for genbrugsmaterialer på Bornholm (pkt. 1). Der ses desuden på tekniske, økonomiske, lovgivningsmæssige og kulturelle/adfærdsmæssige muligheder og udfordringer i forbindelse med øget genbrug og genanvendelse af byggematerialer. Analysen skal give anbefalinger til, hvordan Bornholm og andre kommuner kan fremme øget genbrug og genanvendelse af byggematerialer.

Fremtidige muligheder

Byggebranchen står alene for 40% af samfundets ressourceforbrug og 40% af energiforbruget. Samtidig anslås det, at byggematerialer står for 10-15% af den årlige udledning af drivhusgasser. Nationalt er der udsigt til større krav til omstilling af byggebranchen i den grønne retning, både når det gælder nedrivning og det at bygge mere cirkulært og energieffektivt.

Omkring Grønt Byggeri Netværk Bornholm (pkt. 3):

Det faglige netværk har vist sig at være en nøgleindsats, hvis der fortsat skal skubbes til den grønne udvikling af byggesektoren og dermed skabelsen af grøn vækst og nye arbejdspladser. Netværkets arbejde er inddraget i den godkendte ansøgning til Erhvervsfremmebestyrelsen om forlængelse af projekt Bæredygtig Bundlinje Bornholm. Det gør det muligt at forlænge dette netværksarbejde frem til slutningen af 2021.

Omkring nedrivninger (pkt. 1):

Der er nu gennemført det antal nedrivninger, som projektet har forpligtiget sig til at levere. Der er på nuværende tidspunkt 0,5 mio. kr. tilbage i nedrivningspuljen. Samarbejdet med entreprenørerne omkring de særlige betingelser for materialesortering ved nedrivningerne har været meget positivt - både til dialogmøder og i forhold til projektets krav for bæredygtig nedrivning. Der er samtidig fortsat et behov for at opbygge kompetencer igennem erfaring således, at flere bornholmske entreprenører får mulighed for at blive klædt på til at nedrive bæredygtigt.

Resultaterne fra projektet vil, ved projektets afslutning kunne danne beslutningsgrundlag for at Bornholms Regionskommune kan overveje mulighederne for fremadrettet at indføre bæredygtige krav til kommunale/kommunalt støttede nedrivninger.

Administrationen vurderer, at en tilbagevending til de almindelige nedrivningsbetingelser vil sende et forkert signal til erhvervslivet i forhold til at fremme den grønne dagsorden i byggesektoren.

Administration foreslår derfor, at de tilbageværende midler bruges til at fortsætte arbejdet med at rive ned på bæredygtige præmisser således, at der fastholdes de særlige krav for bæredygtig nedrivning. Dette giver mere arbejde til entreprenørerne pr. nedrivning samtidig med, at der gennemføres færre, men miljømæssige bedre nedrivninger. Tilskud til nedrivning vil således dække udgifter til ekstra sortering af materialer med 100%, og det vil dermed ikke medføre en højere udgift til bygningsejer.

Ved antagelse af, at der nedrives et typisk stuehus på 270m², vil det disponible beløb på 0,5 mio. kr. række til 2 nedrivninger, som gennemføres på bæredygtige præmisser. Hvis derimod, der vælges at nedrive på almindelige vilkår, vil det samme beløb række til 3 nedrivninger.

Prioriteringskriterierne for tilskud til nedrivning, fastsat i forbindelse med oprettelse af puljen vedrører sikkerheds- og sundhedsmæssige forhold, byggeteknisk tilstand samt synlighed i landskabet.

Ved bæredygtig nedrivning tilføjes det prioriteringskriterie, at bygningen skal indeholde materialer, som er egnede til genanvendelse.

Hertil vil der blive stillet et ekstra krav om, hvordan materialerne skal sorteres. Disse krav er udarbejdet og afprøvet i dialog med entreprenører og faciliteres af administrationen som en del af materialet til brug for tilbudsindhentning.

Der er fem projekter, der har fået tilsagn om tilskud fra nedrivningspuljen, som endnu ikke er gennemførte. Der er givet samlet tilsagn i disse sager for i alt 0,9 mio. kr. Skulle nogle af disse sager opgives og ikke blive gennemført, vil midlerne herfra være til rådighed sammen med de resterende udisponerede 0,5 mio. kr. Der er i de enkelte sager fastsat frist for udførelsen, hvor den seneste frist er ved udgangen af 2020.

Økonomiske konsekvenser

Kommunalbestyrelsen godkendte den 23. februar 2017 en netto anlægsbevilling på 3.260.000 kr. til byfornyelsesformål; nedrivning, istandsættelse af forsamlingshuse samt indretning af byrum efter nedrivning.

Pr. 30. april 2020 er der følgende ikke disponerede beløb tilbage i projektet:

Samlet bevilling		3.260.000
Anvendt pr. 30/4 2020 til nedrivning mv.	2.798.705	
Disponeret til igangværende sager	243.293	
Anvendt + disponeret i alt		3.041.998
Ikke disponeret beløb		218.002

Der kan forventes refusion vedr. tilskud til nedrivning inkl. tilskud til sortering af materialer i forholdet 40/60 fra statens puljer til byfornyelsesformål.

Ikke disponeret beløb (40 %)	218.002
Refusion (60 %)	327.003
Samlet beløb til anvendelse som tilskud til nedrivning mv	545.005

Anslået tilskud til to nedrivninger (op til 70 % af udgifterne)	396.338
Anslået tilskud til ekstra materialesortering (100 % af udgifterne)	148.667
I alt	545.005

Herefter forventes den afsatte bevilling vedr. tilskud til byfornyelsesformål, som godkendt den 23. februar 2017 med senere ændringer, at være opbrugt.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 7: Eventuell

Åbent punkt

7 Eventuelt

00.22.04A08-0002

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

12-08-2020

Åbent punkt

7

Lukket punkt

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 12. august 2020:

Intet